

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W POZNANIU

LPO-4101-02-00/2010

Nr ewid. 150/2010/P10162/LPO

Informacja
o wynikach kontroli
przyznawania oraz wykorzystania
dotacji i pożyczek ze środków
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Poznaniu

Poznań lipiec 2010 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Dyrektor Delegatury w Poznaniu:

Jan Kołtun

Zatwierdzam:

Stanisław Jarosz

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

dnia:

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00 / 22 825 44 81
www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	6
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	6
2.2. Synteza wyników kontroli	7
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	8
3. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	10
3.1. Charakterystyka stanu prawnego	10
3.2. Uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne	12
4. Istotne ustalenia kontroli	14
4.1. Przyznawanie pożyczek i dotacji.....	14
4.2. Osiąganie zamierzonych efektów rzeczowych i ekologicznych	18
4.3. Umowy o pożyczki i dotacje oraz ich realizacja	20
4.4. Umarzanie części pożyczek.....	22
4.5. Wykorzystanie środków <i>Funduszu</i> przez beneficjentów	24
5. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	29
5.1. Przygotowanie kontroli.....	29
5.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	29
6. Załączniki	32

1. Wprowadzenie

Temat i numer kontroli.

Kontrolę P/10/162 „Przyznawanie dotacji i pożyczek na działania proekologiczne ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz prawidłowość ich wykorzystania”¹ podjęto z własnej inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli. Była to pierwsza kontrola dotycząca bezpośrednio przedmiotowej tematyki.

Cel kontroli.

Celem kontroli była ocena procedur przyznawania pożyczek i dotacji na działania proekologiczne ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu (dalej: „*Fundusz*”) oraz wykorzystania ich przez beneficjentów, a w szczególności dokonanie oceny:

- przyznawania oraz rozliczania pożyczek i dotacji,
- osiągania zamierzonych efektów rzeczowych i ekologicznych,
- udzielania zamówień publicznych przez beneficjentów *Funduszu*.

Zakres podmiotowy kontroli, jej kryteria i okres objęty badaniami.

Kontrolę przeprowadzono w 11 jednostkach organizacyjnych, w tym w *Funduszu* oraz w 10 jednostkach korzystających z pomocy finansowej w formie pożyczek lub dotacji (beneficjenci), głównie niebędących jednostkami państwowymi i jednostkami samorządu terytorialnego. Wykaz skontrolowanych jednostek stanowi załącznik (tabela 2 do informacji).

Kontrola *Funduszu* została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli², z zastosowaniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 tej ustawy, a więc pod względem legalności, gospodarności i rzetelności. Kontrole beneficjentów zostały zaś przeprowadzone na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 4 lub 5 ustawy o NIK, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 3, to jest pod względem legalności i gospodarności.

¹ Tytuł niniejszej informacji, dla uproszczenia, został zmodyfikowany w stosunku do tematu kontroli.

² Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.).

Badaniami objęto okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2009 r.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w dniach od 20 stycznia do 28 kwietnia 2010 r.

Uzasadnienie podjęcia kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli kontrolowała w przeszłości całość gospodarki finansowej *Funduszu*, jednak pożyczki i dotacje nie były objęte odrębną kontrolą. W szczególności zaś nie kontrolowano tego segmentu działalności *Funduszu* wraz z jednoczesnym kontrolowaniem beneficjentów, w tym działających jako stowarzyszenia, fundacje, spółki i inne jednostki organizacyjne korzystające ze środków *Funduszu*.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, przyznawanie dotacji i pożyczek na działania proekologiczne ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oraz prawidłowość ich wykorzystania.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia to, że:

- pomoc finansowa przyznawana była przez *Fundusz* na cele określone w przepisach dotyczących ochrony środowiska,
- w wyniku realizacji zadań współfinansowanych środkami *Funduszu* w postaci preferencyjnych pożyczek i dotacji osiągnięto zakładane efekty rzeczowe i ekologiczne.

Nieprawidłowością w działaniach *Funduszu* było:

- nierzetelne informowanie potencjalnych beneficjentów o terminach składania wniosków o pomoc materialną (terminy określano, lecz ich nie przestrzegano),
- nieskuteczna kontrola beneficjentów nad realizacją umów przy wyłanianiu przez nich wykonawców zadań współfinansowanych środkami publicznymi z pominięciem obowiązujących procedur (w szczególności określonych przepisami *ustawy – Prawo zamówień publicznych*),
- dokonanie częściowych umorzeń niektórych pożyczek, pomimo niedotrzymania przez beneficjentów postanowień umownych lub zasad obowiązujących w *Funduszu*.

Negatywnym zjawiskiem było to, że w okresie objętym kontrolą NIK wykorzystywano tylko nieco ponad połowę środków *Funduszu* przeznaczonych na cele określone w *ustawie – Prawo ochrony środowiska*, czyli na zadania służące ochronie środowiska. Było to następstwem zbyt dużych ograniczeń w przyznawaniu pożyczek i dotacji, wynikających z ustalanych corocznie przez radę nadzorczą *Funduszu* zasad udzielania pomocy ze środków *Funduszu* oraz zakresów list przedsięwzięć priorytetowych.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. W okresie objętym kontrolą w zbyt małym stopniu wykorzystywano środki będące w dyspozycji *Funduszu* na współfinansowanie inwestycji proekologicznych w formie pożyczek i dotacji. W latach 2008-2009 w lokaty bankowe angażowano aż około 44% wolnych środków (niewykorzystanych w danym roku) będących w posiadaniu *Funduszu*. Główną tego przyczyną były nadmierne wymagania przyznawania pomocy finansowej, przyjęte przez organy *Funduszu*. W szczególności nie udzielano pożyczek i dotacji na część zadań, które zgodnie z *ustawą – Prawo ochrony środowiska* mogłyby zostać objęte taką pomocą. W latach 2008-2009 *Fundusz* nie korzystał z możliwości uelastycznienia reguł przyznawania takiej pomocy. [Str. 15-17].
2. NIK pozytywnie ocenia udzielanie pożyczek i dotacji na zadania określone w *ustawie – Prawo ochrony środowiska*. W kontrolowanym okresie *Fundusz* dofinansowywał najczęściej zadania z zakresu ochrony wód i powietrza oraz zadania mające służyć zapobieganiu i likwidacji skutków poważnych awarii. Efektem realizacji tych umów było osiąganie zakładanych efektów rzeczowych i ekologicznych. [Str. 18-20].
3. Działaniem rzetelnym (uzasadnionym) było wprowadzenie dodatkowego kryterium, nieuwzględnionego w *ustawie – Prawo ochrony środowiska* umożliwiającego przyznanie pomocy finansowej tylko tym podmiotom, które wywiązywały się z obowiązku uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska oraz nie posiadały zaległości w płaceniu kar za przekroczenia dopuszczalnych wielkości zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska. Również działaniem rzetelnym był fakt, że od beneficjentów składających wnioski o częściowe umorzenie pożyczek, *Fundusz* wymagał udokumentowanych oświadczeń o przeznaczeniu środków z umorzenia na cele realizowane w zakresie ochrony środowiska. [Str. 14].
4. *Fundusz* nie sprawdzał wywiązywania się beneficjentów z obowiązku wyłaniania wykonawców zadań dofinansowywanych środkami publicznymi zgodnie z regułami udzielania zamówień publicznych mimo tego, że umowy pomiędzy *Funduszem* a beneficjentami przewidywały surową sankcję za niewykonanie tego obowiązku (możliwość rozwiązania umowy). Tym samym *Fundusz* nie egzekwował ustalonej przez siebie zasady, służącej przejrzystości dokonywania zamówień współfinansowanych środkami, których był dysponentem. [Str. 21-22].
5. Spośród dziesięciu skontrolowanych przez NIK beneficjentów, sześciu z nich naruszyło dyspozycje przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych przy

wyłanianiu wykonawców zadań dofinansowywanych przez *Fundusz*. Do przestrzegania tych przepisów zobowiązywały ich postanowienia umów jakie beneficjenci zawarli z *Funduszem*. [Str. 24-27].

6. Spośród 28 skontrolowanych przez NIK częściowych umorzeń pożyczek, w 6 przypadkach *Fundusz* dokonał tych umorzeń, mimo niedotrzymania przez beneficjentów niektórych postanowień umownych lub obowiązujących w *Funduszu* zasad. [Str. 22-23].

7. *Fundusz* nierzetelnie informował potencjalnych beneficjentów o terminach składania wniosków o udzielanej pomocy finansowej, z jednej strony podając w ogłoszeniach wiążące terminy, a z drugiej przyjmując wnioski po wyznaczonym terminie. Mogło to prowadzić do nierównego traktowania potencjalnych beneficjentów tej pomocy. [Str. 14-15].

8. Procedury *Funduszu* dotyczące postępowań z wnioskami beneficjentów o udzielenie pomocy finansowej oraz monitoringu umów nie były uaktualnione. W szczególności nie uwzględniono w nich zadań nowoutworzonych komórek organizacyjnych *Funduszu*, zajmujących się tymi sprawami, co spowodowało, że wnioski o przyznanie pomocy z *Funduszu* rozpatrywane były niezgodnie z obowiązującymi procedurami, [Str. 22].

9. Rezultaty finansowe kontroli wyniosły 8.888.604 zł.

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Kierując wystąpienie pokontrolne do zarządu *Funduszu*, Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia i wnioskuje m.in. o:

- jednoznaczne informowanie o terminach składania wniosków o udzielanej pomocy finansowej,
- podjęcie działań mających na celu pełniejsze wykorzystanie środków przeznaczonych na współfinansowanie inwestycji proekologicznych,
- egzekwowanie od beneficjentów postanowień zawartych w umowach i podejmowanie stosownych działań w przypadku stwierdzenia niewywiązywania się przez nich z obowiązku prowadzenia postępowań o zamówienia publiczne.

W wystąpieniu pokontrolnym do rady nadzorczej *Funduszu* NIK zwróciła uwagę na to, że:

- ograniczający wpływ na wykorzystanie zaplanowanych środków na pożyczki i dotacje miał fakt, iż uchwalane listy przedsięwzięć priorytetowych dotyczyły zakresu 18 kategorii spośród 29 kategorii przewidzianych w ustawie – *Prawo ochrony środowiska*, co zawężyło możliwości wnioskowania o pożyczki i dotacje,
- ograniczający wpływ na wykorzystanie tych środków (preferencyjnych pożyczek) wynikał z przyjętych *zasad* ich udzielania, ponieważ były one zbyt trudne do przyjęcia przez beneficjentów.

Ustalenia kontroli NIK wskazują na to, że istnieją poważne zagrożenia w transparentnym wydatkowaniu przez beneficjentów środków pozyskanych przez nich z *Funduszu*. Biorąc pod uwagę to, iż są to środki publiczne, *Fundusz* powinien w efektywny sposób kontrolować wydatki beneficjentów, w szczególności tych, którzy nie należą do sektora finansów publicznych, ponieważ nie podlegają oni kontroli innych organów (tak jak podmioty sektora publicznego). Zwiększeniu skuteczności kontroli u beneficjentów obszarów związanych z ryzykiem powstania nieprawidłowości służyć może opracowanie metodyki ich kontrolowania.

Fundusz winien też ustanowić i przestrzegać jednoznaczne reguły informowania potencjalnych beneficjentów o terminach składania wniosków o udzielanej pomocy finansowej oraz terminach ich rozpatrywania lub podania, że takich terminów *Fundusz* nie określa.

3. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1. Charakterystyka stanu prawnego

Zasady funkcjonowania funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym dysponowanie zgromadzonymi środkami, określa ustawa – *Prawo ochrony środowiska*³ (dalej: „*u_Poś*”).

Od 1 stycznia 2010 r., a więc po okresie objętym kontrolą, weszły w życie przepisy zmieniające tę ustawę⁴. Według nowego art. 400 ust. 2 *u_Poś* wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są samorządowymi osobami prawnymi w rozumieniu art. 9 pkt 14 *ustawy o finansach publicznych*⁵.

Zgodnie z art. 409 ust. 1 i art. 406 ust. 1 *u_Poś*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2009 r.⁶, środki wojewódzkich funduszy przeznacza się na wspomaganie działań 29 różnych kategorii, w tym związanych m. in. z:

- modernizacją i inwestycjami, służącymi ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym dotyczących instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej,
- ochroną przyrody, w tym na urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi,
- ochroną powietrza i ochroną wód,
- wykorzystaniem lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomocą przy wprowadzaniu bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- badaniami, upowszechnianiem ich wyników, a także postępem technicznym w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,

³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664.).

⁵ Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).

⁶ Dalej omawia się stan prawny obowiązujący do końca 2009 r.

- opracowaniem i wdrożeniem nowych technik i technologii, w szczególności dotyczących ograniczania emisji i zużycia wody, a także efektywnym wykorzystywaniu paliw,
- przeciwdziałaniem klęskom żywiołowym i likwidacji ich skutków dla środowiska,
- zapobieganiem i likwidacją poważnych awarii i ich skutków.

Stosownie do art. 411 ust. 8 *u_Poś*, wojewódzkie fundusze udzielały dotacji, pożyczek, przekazując środki finansowe na podstawie umów cywilnoprawnych. Szczegółowe warunki udzielania pomocy publicznej ze środków funduszy na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska określił właściwy minister w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 405 ust. 4 *u_Poś*⁷. Oprocentowane pożyczki mogły być częściowo umarzane, pod warunkiem terminowego wykonania zadań i osiągnięcia planowanych efektów (art. 411 ust. 3 *u_Poś*). Ponadto rady nadzorcze wojewódzkich funduszy na podstawie art. 414 ust. 1 p. 3 *u_Poś* ustalały *szczegółowe zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek* oraz warunków spłaty.

Organami wojewódzkich funduszy były rady nadzorcze i zarządy. Rady nadzorcze wojewódzkich funduszy, na podstawie art. 414 ust. 1 i 3 *u_Poś*, zobowiązane były m. in. do:

- corocznego ustalania *szczegółowych zasad udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek* (dalej w skrócie: *zasady*);
- ustalenia kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków wojewódzkich funduszy,
- zatwierdzania wniosków zarządu o udzielenie pożyczek i dotacji, których wartość jednostkowa przekracza 0,5% przychodów uzyskanych przez ten fundusz w roku poprzednim,
- zatwierdzania list tzw. przedsięwzięć priorytetowych.

Do zadań zarządów wojewódzkich funduszy, zgodnie z art. 415 *u_Poś*, należało zaś m. in.:

- opracowywanie projektów planów działalności,

⁷ Rozporządzenia te zostały wymienione w „Wykazie podstawowych aktów prawnych”, patrz: poz. 9-11 (str. 37 niniejszej informacji).

- dokonywanie wyboru przedsięwzięć do finansowania ze środków funduszu,
- kontrola wykorzystania przyznanych pożyczek i dotacji.

Powoływana ustawa nie ograniczała kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o pomoc finansową ze środków wojewódzkich funduszy. O pomoc taką mogły występować więc zarówno jednostki należące do sektora finansów publicznych⁸, jak i inne jednostki organizacyjne (w tym organizacje pozarządowe) oraz podmioty gospodarcze i osoby fizyczne.

Podmioty korzystające z pomocy udzielanej przez wojewódzkie fundusze i zawierające z nimi umowy cywilno-prawne, pod rygorem rozwiązania tych umów, zobowiązane były do stosowania ustawy – *Prawo zamówień publicznych*⁹ (dalej *u_Pzp*), a w przypadku podmiotów niezobowiązanych do jej stosowania wyłanianie wykonawców zamówień winno następować w trybie przetargu i zgodnie z regułami przewidzianymi art. 70¹-72¹ ustawy – *Kodeks cywilny*¹⁰. Zgodnie z przywołanymi wyżej *zasadami*, przyjętymi przez *Fundusz*, wskazanych przepisów *Kodeksu cywilnego* nie stosowało się przy zamawianiu usług i dostaw nieinwestycyjnych o wartości do 5.000 zł.

3.2. Uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne

Fundusz stanowi istotne źródło finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Celem nadrzędnym tych przedsięwzięć winna być realizacja zasady zrównoważonego rozwoju oraz polityki ekologicznej przyjętej przez organy publiczne. Ważną rolą *Funduszu* było wspieranie zadań istotnych ze względu na wypełnianie zobowiązań międzynarodowych (dostosowanie do prawa unijnego), znajdujące w szczególności odzwierciedlenie w realizacji *Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych* oraz *Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego*.

Fundusz prowadził samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów wydatki na finansowanie zadań określonych w *u_Poś* oraz kosztów działalności.

⁸ Są one wyszczególnione w art. 9 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240). Wcześniej obowiązywał w tym zakresie art. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.).

⁹ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.).

Wielkość pomocy finansowej w 2008 r. i 2009 r., udzielonej przez *Fundusz* w formie preferencyjnych pożyczek i dotacji na cele określone w art. 409 *u_Poś*, wyniosła odpowiednio 132.571 tys. zł (58% planu finansowego w kwocie 228.492 tys. zł) i 135.027 tys. zł (58,5% planu finansowego w kwocie 230.943 tys. zł). W latach tych *Fundusz* dokonał częściowych umorzeń 333 pożyczek na kwotę 35.480 tys. zł.

Na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych w województwie wielkopolskim w latach 2008-2009 złożono odpowiednio 347 i 345 wniosków o pożyczki oraz 355 i 299 wniosków o dotacje, a *Fundusz* zawarł odpowiednio 139 i 175 umów pożyczek oraz 211 i 190 umów o dotacje. Pozostali wnioskodawcy wycofali swoje wnioski (a były to głównie jednostki samorządu terytorialnego) albo zostały one odrzucone przez *Fundusz* w trakcie ich rozpatrywania (szczegółowe dane zamieszczono w tabelach 4, 6 i 7 w rozdziale Załączniki).

Zgodnie z przyjętymi przez *Fundusz* regułami, przedmiotem wniosków oraz umów z beneficjentami winny być przedsięwzięcia objęte corocznie uchwalanymi listami tzw. przedsięwzięć priorytetowych, uchwalanymi przez radę nadzorczą *Funduszu*. Listy te za lata 2008-2009 nie wymieniały przedsięwzięć z zakresu aż 11 kategorii wskazanych przepisami art. 406 ust. 1 oraz art. 409 ust. 1 *u_Poś*.

¹⁰ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.).

4. Istotne ustalenia kontroli

4.1. Przyznawanie pożyczek i dotacji¹¹

Fundusz wywiązywał się z obowiązku:

- ustalania corocznych *zasad udzielania i umarzania pożyczek, udzielania do-
płat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek ze środków Funduszu*;
- terminowego zatwierdzania list przedsięwzięć priorytetowych *Funduszu*;
- zatwierdzania wniosków zarządu o udzielenie pożyczek i dotacji, których war-
tość jednostkowa przekracza 0,5% przychodów uzyskanych przez ten *Fundusz* w roku
poprzednim.

NIK pozytywnie ocenia wprowadzenie do *zasad* dodatkowego kryterium, uza-
leżniającego przyznanie pomocy finansowej od tego, czy podmioty wywiązywały się
z obowiązku uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska oraz od tego, czy nie mia-
ły zaległości w płaceniu kar za przekroczenia dopuszczalnych wielkości zanieczysz-
czeń wprowadzanych do środowiska. Również pozytywnie ocenić należy fakt, że od
beneficjentów składających wnioski o częściowe umorzenie pożyczek *Fundusz* wy-
magał udokumentowanych oświadczeń o przeznaczeniu środków z umorzeń na za-
dania realizowane w zakresie ochrony środowiska. Wprowadzenie tych dodatkowych
kryteriów było zgodne z zasadą udzielania pomocy tym podmiotom, które spełniają
wymogi określone w przepisach dotyczących ochrony środowiska.

Fundusz stosował niejednoznaczne reguły odnośnie terminów składania wnio-
sków. W *zasadach* nie podano terminów składania wniosków o pomoc finansową.
W ogłoszeniach publikowanych w „Głosie Wielkopolskim” oraz w lokalnym dodatku
do „Gazety Wyborczej” zarząd *Funduszu* co roku wyznaczał termin, do którego nale-
żało składać wnioski o udzielenie pomocy finansowej. W latach 2008-2009 wyzna-
czono je odpowiednio do 31 października 2007 r. oraz 14 listopada 2008 r. W termi-
nach tych oraz z pięciodniowym opóźnieniem wpłynęło w latach 2008-2009 odpo-
wiednio 64% i 72% wniosków (dane podano w załączniku w tabeli 6). *Fundusz* jed-
nak rozpatrywał wnioski beneficjentów wpływające przez cały rok, nie zważając na
upływ wcześniej wyznaczonych terminów. O takiej możliwości nie poinformowano

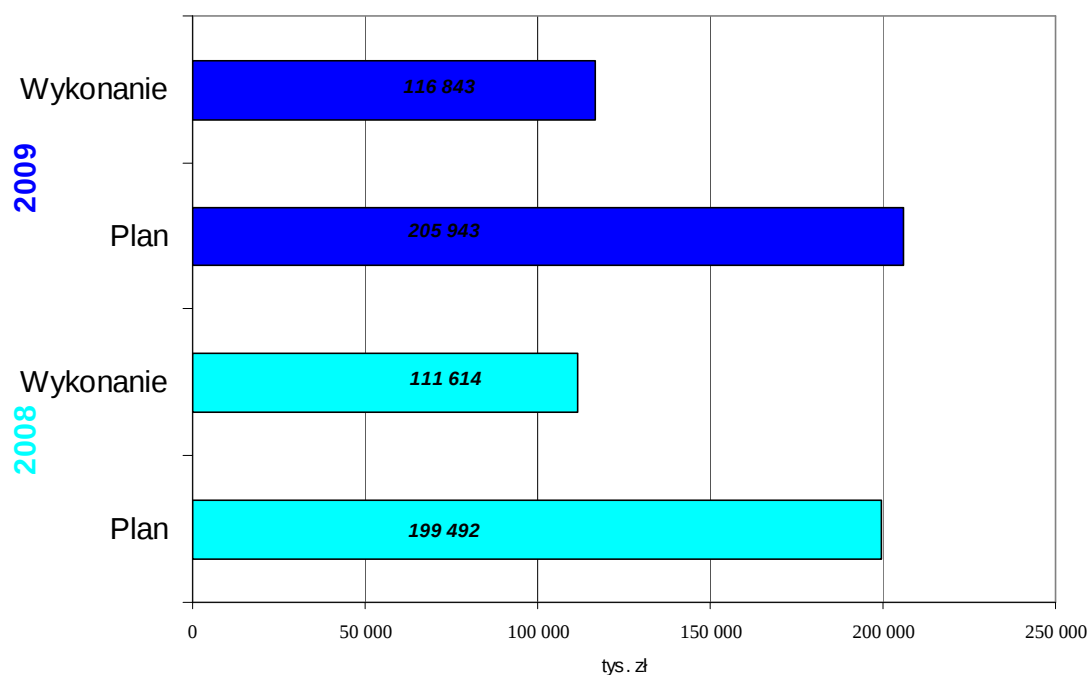
¹¹ Dane przywoływane w niniejszym rozdziale zamieszczono w tabelach 3-7 (rozdz.: Załączniki).

potencjalnych beneficjentów w ogłoszeniach prasowych, co było działaniem nierzetelnym.

Mimo praktyki całorocznego przyjmowania wniosków i udzielania pomocy, *Fundusz* nie wykorzystał zaplanowanych środków przeznaczonych w rocznych planach finansowych na współfinansowanie zadań proekologicznych. W planie finansowym *Funduszu* w 2008 r. zaplanowano pożyczki na kwotę 199.492 tys. zł, a dotacji na kwotę 29.000 tys. zł, i odpowiednio na 2009 r. pożyczki na kwotę 205.943 tys. zł, a dotacji na kwotę 25.000 tys. zł. W latach 2008-2009 wykorzystano odpowiednio w 56% i w 57% planowanych środków na udzielenie preferencyjnych pożyczek. Kwota niewykorzystanych środków na udzielenie pożyczek wyniosła w tych latach odpowiednio 87.878 tys. zł i 89.100 tys. zł. Natomiast kwoty niewykorzystanych dotacji wyniosły odpowiednio 8.043 tys. zł oraz 6.816 tys. zł, a stopień zaangażowania zaplanowanych środków na ten cel wyniósł 72% i 73%.

Wykres nr 1.

Wykonanie planu finansowego *Funduszu* pożyczek w latach 2008 i 2009.

Częściową przyczyną niewykorzystania środków pomocowych *Funduszu* były rezygnacje zgłaszających się wcześniej beneficjentów ze starań o dofinansowanie. W 2008 r. wnioskujący o pomoc ze środków *Funduszu* zrezygnowali z niej w 209 przypadkach, co stanowiło 30% złożonych wniosków, w tym było 157 rezygnacji z pożyczek na kwotę 170.580 tys. zł oraz 52 rezygnacje z dotacji na łączną kwotę 179.225 tys. zł. W 2009 r. wnioskodawcy zrezygnowali z pomocy w 162 przypadkach, co

stanowiło 25% złożonych wniosków, w tym było 130 rezygnacji z pożyczek na kwotę 143.737 tys. zł oraz 32 rezygnacje z dotacji na kwotę 10.913 tys. zł. Najczęstszym powodem rezygnacji z pomocy *Funduszu* były rezygnacje w danym roku z realizacji zadań, które miały być objęte współfinansowaniem środkami *Funduszu*, a także zmiany kosztów zadań lub łączenia kilku zadań w jedno zadanie.

Systemowymi przyczynami niewykorzystania przez beneficjentów środków będących w dyspozycji *Funduszu* były nadmierne ograniczenia wprowadzane przez jego organy. Po pierwsze, jak już wyżej zaznaczono, listy tzw. przedsięwzięć priorytetowych nie obejmowały niektórych przedsięwzięć dopuszczonych przepisami *u_Poś*, co oczywiście zawężyło możliwości wnioskowania o pożyczki i dotacje. Listy te, przyjęte uchwałami rady nadzorczej *Funduszu*, nie obejmowały przykładowo zadań z zakresu: ochrony przeciwpowodziowej (art. 406 ust. 1 pkt 4 *u_Poś*), rolnictwa ekologicznego oddziałującego bezpośrednio na stan środowiska (art. 406 ust. 1 pkt 11 *u_Poś*), likwidacji szkód w lasach (art. 409 pkt 9 *u_Poś*), czy opracowywania planów ochrony obszarów objętych ochroną ustawową (art. 409 pkt 10 *u_Poś*). Po drugie, rada nadzorcza stopniowo wprowadzała do *zasad* dodatkowe ograniczenia, co było zauważalne nawet w krótkim okresie dwóch lat objętego kontrolą NIK. Na przykład: w 2009 r. umorzenia pożyczek przyznanych określonym podmiotom mogły następować do wysokości 15%, podczas gdy rok wcześniej do wysokości 20%. Po trzecie, rada nadzorcza nie spowodowała przyjęcia bardziej przyjaznych dla beneficjentów warunków udzielania pomocy. W szczególności nie dopuszczała ona do udzielania pożyczek osobom fizycznym nie prowadzącym działalności gospodarczej, co oznaczało m. in., że rolnicy indywidualni nie mieli możliwości starania się o taką pomoc. Z kolei ustaliła ona umarzanie pożyczek na termomodernizację obiektów budowlanych zaledwie na poziomie 5%, choć wspieranie takich przedsięwzięć na zasadach *ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów*¹² przewiduje tzw. premię (umorzenie) w wysokości 20% ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów. Po czwarte wreszcie w 2009 r. w *zasadach* ustalono, że stopa oprocentowania preferencyjnych pożyczek wynosi 0,5 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym, lecz nie mniej niż 3%, natomiast w 2008 r. stopa oprocentowania tych pożyczek była usta-

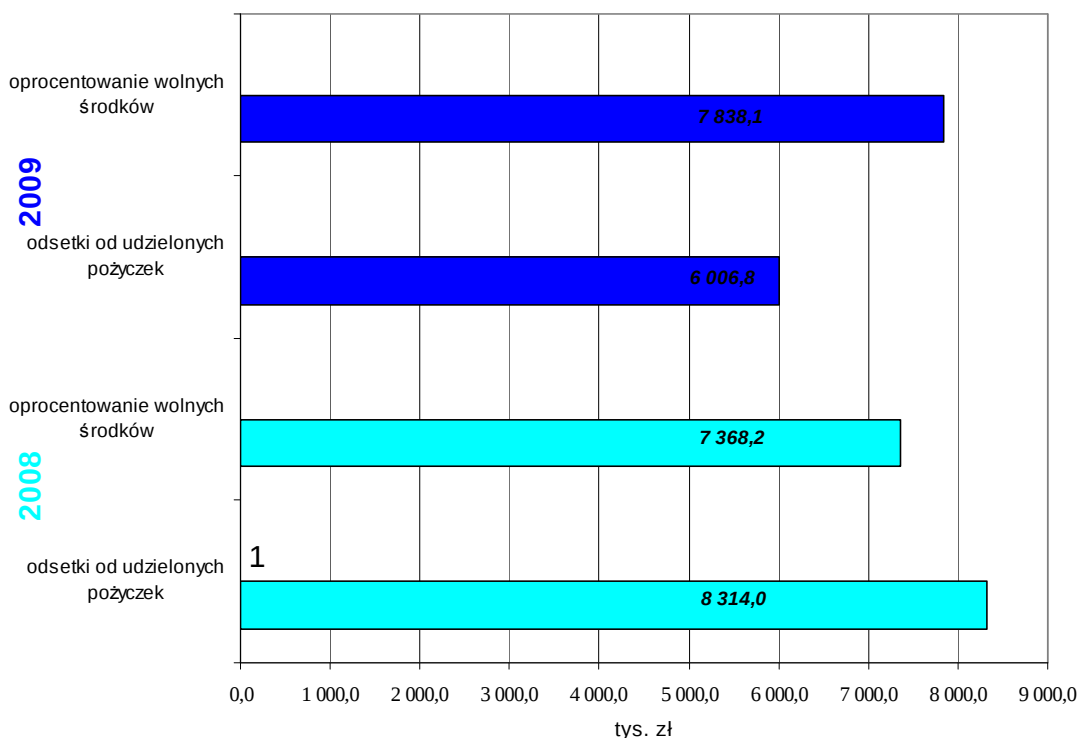
¹² Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. Nr 223, poz. 1459 ze zm.).

lona w wysokości 0,5 stopy redyskonta weksli w stosunku rocznym (nie było warunku, że nie mniej niż 3%).

W latach 2008-2009 *Fundusz* rozpatrzył negatywnie odpowiednio 129 i 90 wniosków o pomoc finansową (pożyczki i dotacje), łącznie na kwotę 102.929 tys. zł i 138.286 tys. zł. Najczęstszymi przyczynami odrzucenia wniosków o preferencyjne pożyczki i dotacje było: niewskazanie efektu ekologicznego, brak odpowiedzi danego beneficjenta na proponowaną formę pomocy, niezgodny z wnioskiem zakres rzeczowy danego zadania albo zakres nie mieszczący się w kryteriach i priorytetach przyznawania pomocy przez *Fundusz*, a także nie ujęcie danego zadania w planie gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego. W wyniku kontroli nie stwierdzono odrzucenia przez *Fundusz* wniosków, które spełniały kryteria określone w *zasadach*.

Wykres nr 2.

Przychody *Funduszu* z tytułu oprocentowania wolnych środków
i z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek w latach 2008 i 2009.

Niskie wykorzystanie planowanych środków *Funduszu* na preferencyjne pożyczki i dotacje spowodowało m. in. to, że przychody *Funduszu* z tytułu oprocentowania wolnych (dyspozycyjnych) środków w 2009 r. wyniosło 7.838 tys. zł i było wyższe o 1.831 tys. zł od przychodów z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek, w

wysokości 6.007 tys. zł, podczas gdy jeszcze w 2008 r. przychody *Funduszu* z tytułu oprocentowania wolnych środków w kwocie 7.368 tys. zł były niższe o 946 tys. zł od przychodów w kwocie 8.314 tys. zł z tytułu oprocentowania od udzielonych pożyczek.

Niewykorzystane środki (wolne środki) stanowiły istotną część majątku *Funduszu* ogółem. Saldo rachunków lokat bankowych wolnych środków wynosiło 99.730 tys. zł według stanu z dnia 31 grudnia 2008 r., co stanowiło 22,8% majątku całego *Funduszu*, a 106.084 tys. zł według stanu z dnia 31 grudnia 2009 r., co stanowiło 23% majątku.

Niewykorzystane środki będące w dyspozycji *Funduszu* były zagospodarowywane poprzez otwieranie lokat bankowych, których oprocentowanie w 2008 r. wynosiło powyżej 6%, a w 2009 r. powyżej 5%.

4.2. Osiąganie zamierzonych efektów rzeczowych i ekologicznych¹³

W latach 2008-2009 pomoc *Funduszu* w formie preferencyjnych pożyczek (udzielonego dofinansowania) kierowana była głównie na:

- ochronę wód (ponad 73%), a więc na wybudowanie sanitarnych kanalizacji ściekowych oraz wybudowanie lub modernizację oczyszczalni ścieków;
- ochronę powietrza (odpowiednio około 20% i ponad 15%), głównie na przebudowę systemów grzewczych.

Nie stwierdzono przypadków zawierania umów pożyczek z beneficjentami na zadania, które byłyby niezgodne z celami określonymi w ustawie *u_Poś*.

Zgodnie z *zasadami* oraz listą przedsięwzięć priorytetowych, dotacje udzielało przede wszystkim na:

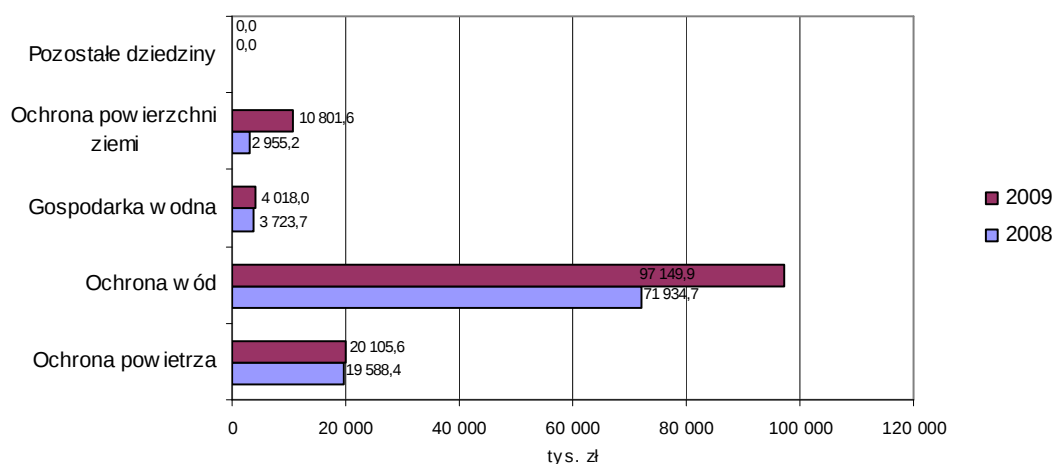
- ochronę powietrza (w latach 2008-2009 odpowiednio ponad 21% i niecałe 17%), czyli na modernizację systemów grzewczych i zainstalowanie kotłów opalanych biomasą;
- zapobieganie i likwidację skutków poważnych awarii (ponad 17% i 19%), czyli na zakup samochodów ratownictwa medycznego i ekologicznego;

¹³ Dane przywoływane w niniejszym rozdziale zamieszczono w tabelach 8-9 (rozdz.: Załączniki).

- edukację ekologiczną i monitoring środowiska (niecałe 21% i ponad 35%), w tym m. in. dofinansowanie edukacji przyrodniczej oraz wydawnictw ekologicznych, a także stworzenie zintegrowanego systemu monitoringu ekologicznego w województwie wielkopolskim.

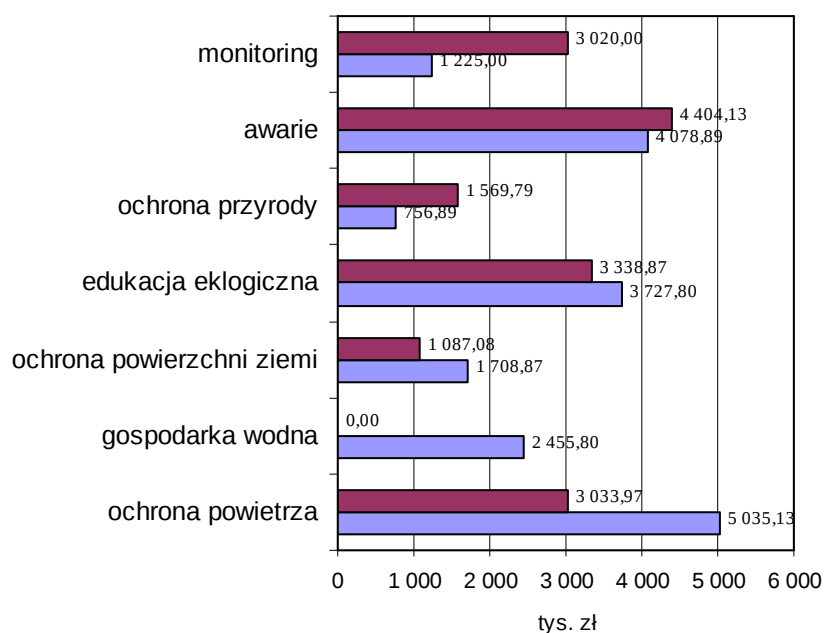
Wykres nr 3.

Wielkość pomocy finansowej *Funduszu* w latach 2008 i 2009 w formie pożyczek

Wykres nr 4.

Wielkość pomocy finansowej *Funduszu* w latach 2008 -2009
w formie dotacji na wybrane cele

Stwierdzono, że założone krótkoterminowe efekty rzeczowo-ekologiczne zostały osiągnięte. Nie stwierdzono przypadków zawierania przez *Fundusz* umów o dotację na zadania, które byłyby niezgodne z celami określonymi w ustawie *u_Poś*.

W wyniku realizacji zakończonych i oddanych do użytkowania przedsięwzięć współfinansowanych przez *Fundusz* osiągnięto m.in. następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- w 2008 r. zwiększono przepustowość oczyszczalni ścieków o 4.301 m³/dobę, wybudowano 213 km sieci kanalizacyjnych; zmniejszono ilość wprowadzanego do powietrza: dwutlenku siarki o 48 Mg/rok, dwutlenku węgla o 5.078 Mg/rok, pyłów o 108 Mg/rok; zwiększono masę segregowanych odpadów o 2.174 Mg/rok; zrekultywowano 7,7 ha składowisk;
- w 2009 r. zwiększono przepustowość oczyszczalni ścieków o 815 m³/dobę, wybudowano 377 km sieci kanalizacyjnych; zmniejszono ilość wprowadzanego do powietrza: dwutlenku siarki o 75 Mg/rok, dwutlenku węgla o 4.05 Mg/rok, pyłów o 107 Mg/rok; zwiększono masę segregowanych odpadów o 1.217 Mg/rok, zrekultywowano 3,0 ha składowisk.

4.3. Umowy o pożyczki i dotacje oraz ich realizacja

Na podstawie badania dokumentacji zawartych umów (z 30 umów wybranych losowo, tj. 4,2% rozliczonych w latach 2008-2009), wraz z dokumentacjami rozliczeniowymi, można sformułować niżej wyszczególnione stwierdzenia i oceny.

Zadania, które były objęte wnioskami o dotacje i pożyczki, a w konsekwencji objęte umowami, były zgodne z obowiązującą w danym roku listą przedsięwzięć priorytetowych oraz przyjętymi kryteriami oceny i wyboru wniosków o udzielenie pomocy finansowej. Beneficjenci spełniali warunki wynikające z obowiązujących *zasad*, w szczególności wywiązali się z obowiązków uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych stanowiących wpływy *Funduszu*. Zapewniali oni pełne pokrycie planowanych kosztów przedsięwzięć. Przedsięwzięcia były dofinansowane do określonej w *zasadach* wysokości i przy zachowaniu warunków dotyczących: okresu trwania umów, oprocentowania pożyczek, karencji w spłacie rat kapitałowych i terminu wykorzystania dotacji. Planowane efekty rzeczowe i ekologiczne zostały w sposób jednoznaczny i wymierny określone we wnioskach. Zawarcie umów poprzedziło podjęcie uchwały właściwego organu *Funduszu*, co było

zgodne z art. 414 ust. 1 pkt 5 lit. b *u_Poś*. Uruchamianie środków na dofinansowanie przedsięwzięć następowało na podstawie dostarczonych przez beneficjentów dokumentów, wymienionych w arkuszu rozliczeń, zgodnie z obowiązującym wzorem oraz po spełnieniu innych warunków umownych.

W przypadku opóźnień w spłacie rat kapitałowych, *Fundusz* zabezpieczył w umowach z beneficjentami naliczanie za każdy dzień odsetek karnych, a w okresie objętym kontrolą NIK wzywał do ich spłaty. *Fundusz* wysłał i skutecznie doręczył 52 wezwania do zapłaty, z czego 34 w 2008 r. i 18 w 2009 r. W wyniku prowadzonych działań oraz egzekucji przez komornika sądowego *Fundusz* odzyskał całą kwotę 29,3 tys. zł roszczeń wraz z kosztami postępowań.

W umowach zawieranych z beneficjentami, *Fundusz* zastrzegł sobie prawo skontrolowania w każdym czasie sposobu wykorzystania pomocy finansowej *Funduszu* oraz zobowiązał ich do wykorzystania środków zgodnie z przeznaczeniem. W umowach ustalono też obowiązek udostępniania *Funduszowi* przez beneficjentów niezbędnych dokumentów, a także udzielania właściwych oraz rzetelnych informacji i wyjaśnień. Ponadto zobowiązano beneficjentów do stosowania procedur przewidzianych *u_Pzp* albo reguł przewidzianych *Kodeksem cywilnym* przy zlecaniu robót budowlanych, wykonaniu usług lub dostaw. Beneficjenci potwierdzali to poprzez składanie odpowiednich oświadczeń. W przypadku nie stosowania przez beneficjentów tych procedur, w umowach przewidziano możliwość ich rozwiązania.

Kontrole prowadzone przez *Fundusz* u beneficjentów wykazywały mały stopień wnikliwości i były nieskuteczne. Spośród 245 kontroli w 2009 r., uchybienia i nieprawidłowości stwierdzono tylko w 35 skontrolowanych podmiotach (14,2% kontroli), podczas gdy NIK stwierdziła nieprawidłowości w 60% skontrolowanych przez siebie podmiotach. Mała skuteczność kontroli u beneficjentów spowodowana była nieobjęciem kontrolą obszarów najbardziej narażonych na potencjalne nieprawidłowości, a przede wszystkim brakiem kontroli wyłaniania wykonawców realizacji zadań współfinansowanych przez *Fundusz*.

W szczególności *Fundusz* nie dokumentował (nie badał) – w trakcie kontroli prowadzonych u beneficjentów – wywiązywania się z obowiązku wydatkowania przekazywanych środków zgodnie z procedurami określonymi w przepisach dotyczących udzielania zamówień publicznych.

Tylko w jednym przypadku, spośród 30 objętych analizą NIK, *Fundusz* skontrolował postępowanie przetargowe prowadzone przez beneficjenta. W wyniku kon-

troli przez *Fundusz* zadania p. n. *Termomodernizacja budynków Ochotniczych Hufców Pracy – Centrum Kształcenia i Wychowania w Pleszewie. Likwidacja kotłowni węglowo-miałowej, wybudowanie lokalnych kotłowni gazowych. II etap*, ustalono w szczególności, iż: [1] po otwarciu kopert z ofertami żądano ich uzupełnienia, co naruszało przepis art. 86 i 87 ust. 2 *u_Pzp*, [2] brakowało potwierdzenia wysłania informacji o wyborze oferenta do wszystkich uczestników postępowania, co było niezgodne z art. 9 ust. 1 i art. 92 ust. 1 *u_Pzp*, [3] w protokóle postępowania nie było indywidualnych ocen sporządzonych przez członków komisji przetargowej, wbrew dyspozycjom wynikającym z art. 96 *u_Pzp*. Umowę z beneficjentem aneksowano, zwiększając kwotę netto pomocy z 827.898,34 zł do 863.140,36 zł. Część prac nad wykonaniem tego zadania zlecono w trybie bezprzetargowym gospodarstwu pomocniczemu, określając wartość zlecenia na 571.000 zł. W dokumentacji postępowania przetargowego, prowadzonego przez gospodarstwo pomocnicze, brakowało potwierdzenia wysłania informacji o wyborze oferenta do wszystkich uczestników postępowania, a w protokóle postępowania brak było indywidualnych ocen częściowych wszystkich członków komisji przetargowej. Inne dostawy nastąpiły bez przeprowadzenia postępowań o zamówienia publiczne. Mimo stwierdzenia rażących nieprawidłowości, *Fundusz* zawarł z beneficjentem umowę przekazania środków w wysokości 774.000 zł (koszt całkowity tego zadania wyniósł 1.641.395,20 zł).

Fundusz nie posiadał uaktualnionych procedur postępowania z wnioskami beneficjentów o udzielenie pomocy finansowej oraz monitoringu umów. Procedury przyjęte w dniu 2 czerwca 2006 r. nie były od tego czasu uaktualniane, nie uwzględniały zatem późniejszych zmian struktury organizacyjnej *Funduszu*. Sukcesywne wprowadzanie w *Funduszu* zintegrowanego systemu informatycznego nie uzasadniało braku aktualizacji procedur, uwzględniającej zadania nowo utworzonych komórek organizacyjnych, takich jak działy: przygotowania umów, monitoringu umów oraz kontroli przedsięwzięć.

4.4. Umarzanie części pożyczek

Umorzenie części danej pożyczki następowało na wniosek pożyczkobiorcy, po spełnieniu warunków określonych w umowach oraz *zasadach*. W umowie pożyczki określano następujące warunki jej umorzenia: [1] terminowe zakończenie przedsięwzięcia, [2] terminowe spłacanie pożyczki wraz z odsetkami, [3] osiągnięcie efek-

tu rzeczowego i ekologicznego, [4] zatwierdzenie rozliczenia pożyczki, [5] wywiązywanie się z obowiązku uiszczania opłat i kar (tzw. środowiskowych). Do *zasad* wprowadzono postanowienie, iż warunek terminowej spłaty będzie uznany za spełniony, jeżeli łączne opóźnienie w spłacie rat i odsetek nie przekroczy 60 dni (okres kredytowania nie dłuższy niż 6 lat) lub 90 dni (okres kredytowania dłuższy). Ponadto – poczynając od 2009 r. – składając wniosek o umorzenie pożyczki, beneficjent był zobowiązany zadeklarować, przeznaczenie umorzonej kwoty pożyczki na przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska.

W 2008 r. *Fundusz* dokonał umorzeń części 166 pożyczek na łączną kwotę 17.933,9 tys. zł, a w 2009 r. umorzeń części 168 pożyczek na łączną kwotę 17.457 tys. zł.

Ustalono jednak, że dla niektórych zadań *Fundusz* nierzetelnie dokonywał umorzeń części pożyczek, ponieważ czynił to pomimo niedotrzymania przez beneficjentów niektórych postanowień wynikających z umów lub z *zasad*. W czterech przypadkach, spośród 28 objętych analizą NIK, łącznie na kwotę 1.331.525 zł, dostarczono zaświadczenia o osiągnięciu efektów ekologicznych po terminach wyznaczonych umowami, a mianowicie z opóźnieniami od 4 do 74 dni. Również w czterech przypadkach dokonano umorzeń, łącznie na kwotę 1.614.275 zł, mimo że beneficjenci nie dostarczyli prawomocnych uchwał właściwych organów o przeznaczeniu środków pochodzących z częściowego umorzenia pożyczek na kolejne inwestycje proekologiczne. W przypadku jednego umorzenia na kwotę 15.000 zł, dostarczono protokół ostatecznego odbioru i przekazania do eksploatacji inwestycji po terminie wyznaczonym umową. Również w przypadku jednego umorzenia kwoty 699.275 zł pożyczkobiorca dostarczył protokół dotyczący całego zadania polegającego na budowie drogi, zamiast protokołu ostatecznego odbioru i przekazania do eksploatacji instalacji sanitarnej finansowanej przez *Fundusz*. Uchybienia i nieprawidłowości stwierdzono w przypadkach 6 spraw spośród 28 poddanych analizie.

4.5. Wykorzystanie środków *Funduszu* przez beneficjentów

Kontrolą NIK objęto 10 wnioskodawców, z którymi *Fundusz* podpisał umowy pożyczki i o dotacje na współfinansowanie zadań o łącznej wartości 40.294,2 tys. zł¹⁴. Przekazane beneficjentom preferencyjne pożyczki i dotacje na te zadania wyniosły 11.700,8 tys. zł, a zatem 29% ich wartości. W podziale na zadania dotowane i zadania wspierane preferencyjnymi pożyczkami, współfinansowanie *Funduszu* przedstawiało się następująco:

- z siedmioma wnioskodawcami *Fundusz* podpisał umowy dotacji na współfinansowanie zadań o wartości 33.819,9 tys. zł; pomoc ze środków *Funduszu* wyniosła 8.303,4 tys. zł, t. j. 24,6% wartości tych zadań;
- z trzema wnioskodawcami *Fundusz* podpisał umowy pożyczki na współfinansowanie zadań o wartości 6.474,3 tys. zł. Preferencyjne pożyczki udzielone przez *Fundusz* na te zadania wyniosły 3.397,4 tys. zł, czyli 52,5% wartości zadań.

Najwyższa Izba Kontroli nie zgłosiła zastrzeżeń do rzetelności wniosków o pożyczki i dotacje składane w *Funduszu*. Otrzymane środki finansowe na współfinansowane zadania były przez beneficjentów wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Rozliczeń dokonywano stosownie do warunków ustalonych w umowach zawartych z *Funduszem* i harmonogramami rzeczowo – finansowymi.

Udzielanie zamówień publicznych przez beneficjentów *Funduszu*

NIK stwierdziła, że beneficjenci wydatkowali środki *Funduszu* z następującymi skutkami: [1] z nieprawidłowościami poniesiono wydatki na zadania o wartości 32.929,2 tys. zł, co stanowiło 81,7% wydatków na te zadania; w tym środki *Funduszu* stanowiły 7.759,6 tys. zł, tj. 66,7% tej kwoty; [2] z uchybieniami (dwóch beneficjentów) poniesiono wydatki na zadania o wartości 4.449,7 tys. zł, stanowiącej 11% wydatków na te zadania; w tym środki *Funduszu* stanowiły 2.535,4 tys. zł, t. j. 21,8% tej kwoty; [3] pozytywnie oceniono wydatki na zadania o wartości 2.915,2 tys. zł, czyli 7,3% wydatków na nie, przy czym środki *Funduszu* stanowiły 1.405,8 tys. zł, czyli 12% tej kwoty. Nieprawidłowości w wydatkowaniu środków skutkujące naruszeniem

¹⁴ Szczegółowe dane podano w tabeli 2 (patrz: Załączniki).

prawa stwierdzono u trzech spośród dziesięciu beneficjentów objętych kontrolą NIK na łączną kwotę 4.416.881 zł.

Poniżej przykładowo wskazano niektóre z nieprawidłowości i uchybień.

Centrum Wyszkożenia Jeździeckiego Hipodrom Wola spółka z o. o. w Poznaniu. Prace projektowe związane z realizacją przedsięwzięcia p. n. *Ocena stanu technicznego budynków, projekt termomodernizacji obiektów oraz projekt kotłowni i sieci ciepłej* jednostka zleciła spółce „MProjekt”, zawierając trzy odrębne umowy bez stosowania przepisów *u_Pzp*, łącznie na kwotę 114.500 zł netto, co było naruszeniem zakazu określonego w art. 32 ust. 2 *u_Pzp*. Wartość przedsięwzięcia wynosiła 1.362.281,95 zł, a koszty sfinansowane pożyczką *Funduszu* wynosiły 900.000 zł (z możliwością jej umorzenia do wysokości 15%).

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji WODKAN w Ostrowie Wielkopolskim. Jednostka ta nie podała w zawiadomieniach wyników sześciu postępowań - streszczeń ocen i porównań ofert zawierających punktację przyznane ofertom w odniesieniu do każdego kryterium ocen ofert oraz łącznej punktacji. Było to niezgodne – w świetle obowiązującego wówczas stanu prawnego – z dyspozycjami art. 92 ust. 1 pkt 1 *u_Pzp* i ograniczało wykonawców w korzystaniu z przysługujących środków ochrony prawnej przewidzianych w art. 180 *u_Pzp*. W przypadku budowy dwóch odcinków kanalizacji sanitarnej, jednostka nie podjęła działań zmierzających do zabezpieczenia się przed wyborem oferty zawierającej rażąco niską cenę, o których mowa w art. 90 *u_Pzp*. Wartość kosztorysowa obu odcinków wyniosła netto 307.115,38 zł i 98.014,06 zł. W pierwszym przypadku wyłoniony został w drodze przetargu wykonawca oferujący cenę 160.933,51 zł, a więc niższą o 47,6% od wartości kosztorysowej, a w drugim zaoferowana cena wynosiła 38.000 zł i była o 61,2% niższa od wartości kosztorysowej. Postępowania o zamówienia publiczne prowadzono z naruszeniem art. 8 ust. 1 *u_Pzp* (zasada jawności), art. 92 ust. 2 *u_Pzp* (obowiązek zamieszczania informacji o zamówieniu) oraz art. 96 ust. 1 pkt 3-5 *u_Pzp* (dokumentowanie postępowań).

Polskie Towarzystwo Melioracyjne Oddział w Koninie. Jednostka przeprowadziła postępowanie o zamówienie publiczne o wartości 61.546,55 zł, którego przedmiotem było zorganizowanie wyjazdu do Niemiec w 2009 r. Osoby wykonujące czynności w tym postępowaniu (prezes i skarbnik stowarzyszenia) nie złożyli oświadczeń o istnieniu lub braku podstaw do wyłączenia z toczącego się postępowania, czym naruszyli postanowienia art. 17 ust. 2 *u_Pzp*. Umowy z wykonawcami

przedsięwzięć dofinansowywanych przez *Fundusz* podpisywał wyłącznie prezes stowarzyszenia, pomimo że upoważnienie zarządu głównego oraz statut stowarzyszenia przewidywało podpisywanie zobowiązań finansowych przez prezesa i skarbnika. W umowach tych interes stowarzyszenia nie był właściwie zabezpieczony, m. in. z uwagi na brak sankcji z tytułu odstąpienia od wykonania usługi albo nienależytego jej wykonania. Jednostka otrzymała w 2009 r. dotacje przeznaczone na działalność edukacyjną związaną z ochroną środowiska i gospodarką wodną w wysokości 84 tys. zł.

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Wielkopolska. Prowadząc postępowania o zamówienia publiczne, jednostka naruszyła zasadę pisemności określoną w art. 9 *u_Pzp*, ponieważ nie zostały sporządzone – poza protokołami wyboru wykonawcy i umowami – żadne dokumenty wymagane przepisami *u_Pzp*. Osoby dokonujące czynności w prowadzonych postępowaniach nie złożyły oświadczeń o istnieniu lub braku podstaw do wyłączenia z toczących się postępowań, wymaganych przepisem art. 17 ust. 2 *u_Pzp*. Również protokoły z postępowań przetargowych nie spełniały wymagań określonych w art. 96 ust. 1-2 *u_Pzp*, bowiem nie wskazywały ceny oferowanej przez wykonawców oraz nie miały właściwych załączników. Ponadto jednostka dokonała wyboru wykonawców na podstawie ofert złożonych jedynie w formie elektronicznej i nie posiadała pisemnej lub elektronicznej dokumentacji w tej sprawie. Mimo tego, w okresie objętym kontrolą NIK, jednostka otrzymała dotacje w wysokości: 400 tys. zł w 2008 r. i 450 tys. zł w 2009 r., które przeznaczone były na publikacje wydawnictw w ramach prowadzonego programu edukacji ekologicznej i zorganizowania w 2008 r. konferencji oraz międzynarodowego forum w 2009 r.

Oddział Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP Województwa Wielkopolskiego. Zarówno w 2008 r., jak w 2009 r., prowadząc postępowania o dostawę samochodów w trybie przetargu nieograniczonego, jednostka nie przestrzegała w pełni zasady zachowania uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców, zawartej w art. 7 ust. 1 *u_Pzp*. W 2008 r., w trakcie postępowania przetargowego na dostawę 19 wozów strażackich, stosując przepis art. 89 ust.1 pkt 2 *u_Pzp*, odrzucono oferty czterech spośród pięciu dostawców ze względu na to, że oferowane przez nich pojazdy posiadały zbiorniki wody o parametrach nie spełniających wymagań określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (w skrócie: *SIWZ*). Sprawa ta była przedmiotem kontroli Urzędu Zamówień Publicznych. Urząd ten zakwestionował odrzucenie ofert, zwracając uwagę na naruszenie

zasady uczciwej konkurencji z art. 29 ust. 2 *u_Pzp* przy formułowaniu w SIWZ wymogów technicznych stawianych samochodom stanowiącym przedmiot zakupu i zapowiedział skierowanie stosownego zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych. Jak wykazała NIK, podobna nieprawidłowość wystąpiła także w trakcie postępowania w sprawie zakupu 16 samochodów ratowniczo-gaśniczych w 2009 r. Określone w SIWZ wymogi techniczne stawiane pojazdom przekraczały – w sposób merytorycznie nieuzasadniony – parametry określone w *rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego [...] ¹⁵*, co preferowało tylko jednego dostawcę. Nieuprawnione ograniczenie zastosowane w postępowaniu przetargowym skutkowało udziałem w nim tylko jednego oferenta.

Inne nieprawidłowości stwierdzone u beneficjentów pomocy Funduszu

W toku realizacji niektórych przedsięwzięć, współfinansowanych przez Fundusz, niewłaściwie sprawowany był nadzór nad prowadzonymi pracami budowlanymi. Zastrzeżenia budził sposób wynagradzania inspektorów nadzoru.

W Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji WODKAN w Ostrowie Wielkopolskim nieprzestrzegane były wymogi określone w *rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia ¹⁶* między innymi w zakresie:

- ujmowania w dziennikach budowy wszystkich zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót i mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości wykonywania budowy,
- odnotowywania w dziennikach i dołączania w sposób trwały protokołów: odbioru wykonanych robót, odbioru końcowego zadania inwestycyjnego i przekazania do użytkowania, przeglądu przywrócenia do stanu pierwotnego zajętego pasa drogowego, badania zagęszczenia gruntu i przejęcia terenu budowy,
- czytelnego prowadzenia dzienników budowy,

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu wyrobów służących zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego lub ochronie zdrowia i życia oraz mienia, a także zasad wydawania dopuszczenia tych wyrobów do użytkowania (Dz. U. z 2007 r. Nr 143, poz. 1002).

¹⁶ Dz. U. Nr 108, poz. 953.

- dokonywania wpisów stwierdzających fakt zamknięcia dziennika.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji WODKAN naruszyło przepisy art.122 ust. 1 pkt 3 *ustawy z dnia 19 lipca 2001 r. Prawo wodne*¹⁷, prowadząc bez pozwolenia wodnoprawnego roboty związane z odtworzeniem rowu melioracyjnego po przejściu budowanej kanalizacji sanitarnej.

¹⁷ Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz.2019.

5. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

5.1. Przygotowanie kontroli

Kontrolę P/10/162 przeprowadziła delegatura NIK w Poznaniu. Jak wcześniej podano, kontrolą objęto 11 jednostek, tj. *Fundusz* oraz 10 podmiotów, które otrzymały pomoc ze środków tego *Funduszu*. Przy doborze beneficjentów uwzględniony był aspekt różnorodności jednostek wykorzystujących środki pomocowe ze względu na ich status. Kontrole przeprowadzono w stowarzyszeniach zajmujących się problematyką ekologiczną, fundacjach i spółkach oraz w jednej jednostce budżetowej (Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Pleszewie). Zestawienie skontrolowanych jednostek przedstawiono w załączniku do niniejszej informacji¹⁸. U beneficjentów kontrolowano realizację zadań wspomaganych środkami *Funduszu*, takich jak: działania edukacyjne, ograniczenie wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zakup sprzętu chroniącego środowisko czy budowa kanalizacji sanitarnej.

5.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Jedna z kontrolowanych jednostek zgłosiła zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli, które częściowo zostały uwzględnione, a pozostałe takich zastrzeżeń nie zgłosiły.

Do kierowników skontrolowanych jednostek, NIK skierowała wystąpienia pokontrolne zawierające oceny, uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji WODKAN w Ostrowie Wielkopolskim w wystąpieniu pokontrolnym nie sformułowano wniosków z uwagi na przedstawienie przez kontrolowaną jednostkę dodatkowych wyjaśnień co do działań podjętych po wnioskach sformułowanych na naradzie pokontrolnej. W wystąpieniach pokontrolnych zawarto łącznie 15 wniosków.

¹⁸ W tabeli 1 wskazano też generalne oceny sformułowane przez NIK.

We wnioskach do jednostek korzystających z pomocy *Funduszu* postulowano w szczególności, by: [1] zapewniono rzetelne rozliczanie przedsięwzięć dofinansowanych przez *Fundusz*, [2] w pełni realizowano zobowiązania wynikające z umów z *Funduszem*, [3] podjęto działania zapewniające stosowanie przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, w tym należyście dokumentowano postępowania o udzielenie zamówień, a osoby wykonujące czynności w postępowaniach składały niezbędne oświadczenia, [4] przestrzegano postanowień własnych regulaminów i statutów.

W wystąpieniu pokontrolnym do zarządu *Funduszu* postulowano m. in., aby: [1] podjęto działania mające na celu pełniejsze wykorzystanie środków przeznaczonych na współfinansowanie inwestycji proekologicznych, [2] egzekwowano od beneficjentów postanowienia zawarte w umowach i podejmowano stosowne działania w przypadku stwierdzenia niewywiązywania się przez nich z obowiązku prowadzenia postępowań o zamówienia publiczne, [3] podjęto działania w celu sprawdzania realizacji zamówień publicznych, w szczególności dla podmiotów, które nie są zaliczane do sektora finansów publicznych, [4] jednoznacznie informowano o terminach składania wniosków o udzielanej pomocy finansowej, [5] uaktualniono procedury postępowania z wnioskami beneficjentów o udzielenie pomocy finansowej, [6] opracowano metodykę kontroli w celu zwiększenia jej skuteczności.

W wystąpieniu pokontrolnym do rady nadzorczej *Funduszu* wnioskowano m. in. aby zwiększyć wykorzystanie środków *Funduszu* na działania proekologiczne poprzez rozszerzenie zadań z listy przedsięwzięć priorytetowych i stworzenie bardziej przyjaznych warunków udzielania pomocy przez *Fundusz*.

Kierownicy kontrolowanych jednostek nie składali zastrzeżeń do ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych. W odpowiedziach, we wszystkich przypadkach, informowali oni o podjęciu działań na rzecz realizacji wniosków pokontrolnych.

Rezultaty finansowe kontroli NIK wyniosły 8.888.604 zł. Wiązały się one z wydatkowaniem przez cztery kontrolowane jednostki środków publicznych z naruszeniem prawa na kwotę 5.228.529 zł oraz umorzenia przez *Fundusz* części pożyczek dla sześciu pożyczkobiorców (spośród 28 skontrolowanych), mimo niedochowania przez nich warunków umownych na kwotę 3.360.075 zł.

W związku ze stwierdzeniem naruszenia *u_Pzp*, NIK skieruje zawiadomienie do rzecznika dyscypliny finansów publicznych. W jednym przypadku NIK skierowała

zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia do inspektora nadzoru budowlanego w związku z naruszeniem przepisu prawa wodnego.

6. Załączniki

Tabele

Tabela 1. Wykaz skontrolowanych podmiotów.

Jednostka	Stano- wisko	Imię, nazwisko	Okres sprawo- wania funkcji	Ocena skontrolo- wanej działalno- ści przez NIK
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Prezes	Przemysław Gonera	Od 26 lutego 1999 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Jednostki korzystające z dotacji <i>Funduszu</i>				
Polskie Towarzystwo Melioracyjne Oddział w Koninie	Prezes	Zenon Siwiński	Od 1 listopada 1990 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Wielkopolski w Poznaniu	Prezes	Jan Lemański	Od 1 stycznia 2008 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Poznaniu	Prezes	Stefan Mikołajczak	Od 25 września 2004 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu	Prezes	Piotr Walkowski	Od 15 marca 2007 r.	Pozytywna ze stwierdzeniem uchybień
Samodzielne Koło Terenowe nr 185 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Poznaniu	Prezes	Jacek Arteniuk; Hanna Janowicz	Od 5 marca 2009 r. Od 27 kwietnia 2005 r.	Pozytywna
Fundacja Biblioteka Ekologiczna w Poznaniu	Prezes	Jan Śmiełowski	Od 20 listopada 1996 r.	Pozytywna ze stwierdzeniem uchybień
Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Pleszewie	Dyrektor	Krystian Piasecki	Od 2 maja 2002 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Jednostki korzystające z preferencyjnych pożyczek <i>Funduszu</i>				
WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Ostrowie	Prezes	Jacek Nasiadek	Od 30 marca 2007 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Centrum Wyszukolenia Jeździeckiego Hipodrom-Wola spółka z o. o.	Prezes	Piotr Jaroszyński	Od 27 marca 2007 r.	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości
Spółdzielnia Mieszkaniowa Tęcza w Turku	Prezes	Zdzisław Jezierski	Od 1 października 1997 r.	Pozytywna

Tabela 2. Przedmiot i wartość pomocy *Funduszu* udzielonej beneficjentom

Jednostka	Nazwa zadania	Wartość zadania [zł]	Pomoc <i>Funduszu</i> wg umowy [zł]
Polskie Towarzystwo Melioracyjne Oddział w Koninie	Działalność edukacyjna związana z problematyką ochrony środowiska i gospodarki wodnej	222.012,38	154.000
Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych Oddział Wielkopolski w Poznaniu	Kompleksowa realizacja programu edukacji ekologicznej	4.684.600,00	650.000
	Kompleksowe przygotowanie książki i materiałów konferencyjnych	1.162.750,00	100.000
	Kompleksowa realizacja VIII Międzynarodowego Forum Gospodarki Odpadami	785.000,00	100.000
Oddział Wojewódzki Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP w Poznaniu	Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych i sprzętu ratowniczego	19.720.528,00	3.450.000
Wielkopolska Izba Rolnicza w Poznaniu	Program rekultywacji gleb zakwaszonych poprzez nawożenie wapnem pochodzenia naturalnego	3.247.778,00	1.500.000
Samodzielne Koło Terenowe nr 185 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Poznaniu	Wykonanie termomodernizacji budynku Społecznej Szkoły Podstawowej w Poznaniu	346.690,17	140.000
Fundacja Biblioteka Ekologiczna w Poznaniu	Zaopatrzenie szkół z terenu województwa wielkopolskiego w wydawnictwa oraz realizacja programów edukacyjno-wystawienniczych	1.062.905,37	965.898
	Dofinansowanie działalności Biblioteki oraz niektórych wydawnictw	138.986,00	69.500
Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Pleszewie	Termomodernizacja budynków, likwidacja kotłowni węglowo-miałowej, wybudowanie lokalnych kotłowni gazowych	2.448.606,43	1.174.000
WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Ostrowie Wielkopolskim	Budowa kanalizacji sanitarnej	2.543.451,56	1.231.642
Spółdzielnia Mieszkaniowa Tęcza w Turku	Modernizacja systemu grzewczego na terenie Osiedla Mieszkaniowego Browarna-Piłsudskiego-Milewskiego w Turku	2.568.564,58	1.265.800
Centrum Wyszkozenia Jeździeckiego Hipodrom Wola spółka z o. o.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych, budowa kotłowni gazowych w miejsce istniejących olejowych	1.362.281,95	900.000
Dotacje razem:		33.819 856,35	8.303 398
Preferencyjne pożyczki razem:		6.474 298,09	3.397 442
Dotacje i preferencyjne pożyczki razem:		40.294 154,44	11.700 840

Tabela 3. Przychody *Funduszu* w latach 2008-2009

Lp.	Tytuł	AD 2008	AD 2009
I.	Wpływy z tytułu opłat i kar	66.035.901,07	59.625.619,09
	- opłaty	65.919.715,98	59.474.234,23
	- kary	116.185,09	151.384,86
II.	Splata rat kapitałowych i oprocentowanie udzielonych pożyczek	76.768.443,53	80.425.491,70
	- raty kapitałowe	68.436.890,03	74.406.889,25
	- odsetki od udzielonych pożyczek	8.313.986,50	6.006.837,45
	- odsetki karne od udzielonych pożyczek	17.567,00	11.765,00
III.	Oprocentowanie wolnych środków	7.368.210,64	7.838.133,97
	- odsetki od lokat	7.368.174,65	7.838.133,09
	- odsetki bankowe	35,99	0,88
	Ogółem	150.172.555,24	147.889.244,76
IV	Majątek <i>Funduszu</i> na dzień 31 grudnia danego roku	437.504.097,99	460.388.926,33

Tabela 4. Zestawienie liczby złożonych wniosków przez beneficjentów oraz zawartych umów i kwoty wnioskowanej oraz udzielonej pomocy.

Wyszczególnienie	Liczba wniosków / umów		Kwota [zł] według wniosków / umów	
	AD 2008	AD 2009	AD 2008	AD 2009
Pożyczki				
Wnioski	347	345	521.701,43	625.189,92
Umowy	139	175	98.201,46	132.285,07
Dotacje				
Wnioski	355	299	74.320,82	66.209,75
Umowy	211	190	23.854,00	18.282,63
Razem				
Wnioski	702	644	596.022,25	691.399,87
Umowy	350	365	122.055,46	150.567,70

Tabela 5. Wykonanie planów *Funduszu* w zakresie dotacji i pożyczek w latach 2008-2009

Forma pomocy	AD 2008			AD 2009		
	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	%	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	%
Pożyczki	199.492	111.614	56	205.943	116.843	57
Dotacje	29.000	20.957	72	25.000	18.184	73

Tabela 6. Terminowość wpływu wniosków do Funduszu

Wyszczególnianie	AD 2008		AD 2009	
	Liczba złożonych wniosków	%	Liczba złożonych wniosków	%
Razem złożonych wniosków	702	100	644	100
Liczba złożonych wniosków w terminie podanym w ogłoszeniu prasowym i z opóźnieniem:	360	51	246	38
– do 5 dni:	109	16	225	35
– do 15 dni:	44	6	26	4
– do 30 dni:	25	4	23	4
– powyżej 30 dni:	164	23	124	19
Razem wniosków złożonych po terminie:	342	49	398	62

Tabela 7. Przyczyny odrzucenia w latach 2008-2009 wniosków
o preferencyjne pożyczki i dotacje ze środków Funduszu

Przyczyna odrzucenia wniosku	Liczba wniosków	Wartość [zł]
AD 2008. Pożyczki		
Brak odpowiedzi na propozycję udzielenia dopłat	8	58.927.400
Niewskazanie efektu ekologicznego	6	4.051.200
Brak odpowiedzi na proponowaną formę pomocy	5	6.256.000
Odstąpiono od realizacji przedsięwzięcia	3	7.125.000
Wnioski na 2009 r.	4	5.442.840
Zakres rzeczowy niezgodny z wnioskiem	4	527.200
Wbrew kryteriom i priorytetom	3	1.068.790
Brak środków (na początku roku przy pierwszym rozpatrywaniu wniosków)	5	6.732.500
Pomoc udzielona w 2007 r.	1	100.000
Przedsięwzięcie finansowane w latach ubiegłych	1	280.000
Brak ujęcia danego zadania w Planie Gospodarki Odpadami	1	2.344.000
Brak ujęcia środków w planie finansowym (studium wykonalności)	1	4.533.400
Razem pożyczki	42	92.854.930
AD 2008. Dotacje		
Niewskazanie efektu ekologicznego	3	654.000
Wbrew kryteriom i priorytetom	10	412.500
Brak środków w stosunku do limitu ustalonego przez radę nadzorczą	68	8.573.364
Zadanie lokalne (nie obejmuje całego województwa)	6	433.866
Razem dotacje	87	10.073.730
AD 2009. Pożyczki		
Wbrew założeniu, iż przedsięwzięcia z zakresu kanalizacji deszczowej mogą być dofinansowane w przypadku rozdziału kanalizacji ogólnospławnej lub w połączeniu z retencją	9	7.918.273
Brak efektu ekologicznego	5	1.252.700
Realizacja w ramach innego wniosku	2	1.710.800
Oczyszczalnia nie osiąga parametry zgodnych z decyzją pozwolenia wodno-prawnego	2	10.372.481
Wnioski na 2010 r.	1	1.470.000
Środki przyznane w 2008 r.	1	148.000
Wbrew kryteriom	1	4.769.856

Przyczyna odrzucenia wniosku	Liczba wniosków	Wartość [zł]
AD 2008. Pożyczki		
Brak ujęcia w Planie Gospodarki Odpadami	1	1.500.000
Wnioski mające na celu tylko zachowanie płynności finansowej	11	98.895.048
Razem pożyczki	33	128.037.158
AD 2009. Dotacje		
Brak środków w stosunku do limitu ustalonego przez radę nadzorczą	55	10.195.861
Środki przyznane w 2008 r.	1	50.000
Brak możliwości udzielenia pomocy (niewłaściwy zakres rzeczowy)	1	2.500
Razem dotacje	57	10.248.361

Tabela 8. Cele pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji w latach 2008-2009

Cel	Liczba umów				Kwota udzielonej pomocy [tys. zł]			
	Dotacje		Pożyczki		Dotacje		Pożyczki	
	2008	2009	2008	2009	AD 2008	AD 2009	AD 2008	AD 2009
Ochrona powietrza	26	12	38	42	5.035,13	3.033,97	19.588,40	20.105,55
Ochrona wód	1	1	83	111	80,00	27,07	71.934,66	97.149,92
Gospodarka wodna	5	0	9	7	2.455,80	0,00	3.723,66	4.018,00
Ochrona powierzchni ziemi	1	1	0	14	1.708,87	1.087,08	2.955,20	10.801,60
Pozostałe dziedziny	178	176	0	1	14.574,20	14.124,51	0	210,00
Razem	2219	2199	2138	2184	23.854,00	18.272,63	98.201,92	132.285,07
Uszczegółowienie celu „Pozostałe dziedziny”								
Edukacja ekologiczna	89	66	0	0	3.727,80	3.338,87	0	0
Przyroda	44	64	0	0	756,89	1.569,79	0	0
Awarie	17	17	0	1	4.078,89	4.404,13	0	210,00
Monitoring	1	3	0	0	1.225,00	3.020,00	0	0
Inne	12	15	0	0	4.340,91	1.481,72	0	0
Nagrody	15	11	0	0	444,71	320,00	0	0

Tabela 9. Struktura pomocy w formie dotacji i pożyczki.

Wyszczególnienie celów	Dotacje		Pożyczki	
	AD 2008	AD 2009	AD 2008	AD 2009
Ochrona powietrza	21,11%	16,60%	19,95%	15,20%
Ochrona wód	0,34%	0,15%	73,25%	73,44%
Gospodarka wodna	10,30%	0,00%	3,79%	3,04%
Ochrona powierzchni ziemi	7,16%	5,95%	3,01%	8,17%
Pozostałe dziedziny	61,10%	77,30%	0,00%	0,16%
Uszczegółowienie celu „Pozostałe dziedziny”				
Edukacja ekologiczna	25,58%	23,64%	---	---
Przyroda	5,19%	11,11%	---	---
Awarie	27,99%	31,18%	---	100,00%
Monitoring	8,41%	21,38%	---	---
Inne	29,78%	10,49%	---	---
Nagrody	3,05%	2,27%	---	---

Tabela10. Częściowe umorzenia pożyczek w latach 2008-2009.

Wielkość umorzeń	AD 2008		AD 2009	
	Liczba	Kwota [tys. zł]	Liczba	Kwota [tys. zł]
	166	17.933,88	168	17.457,04

Wykaz ważniejszych aktów prawnych

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, 1664).
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240).
4. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm. – uchylona na mocy art. 85 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych – Dz. U. Nr 157, poz. 1241).
5. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759).
6. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. Nr 230, poz. 1934).
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia będące inwestycjami służącymi dostosowaniu składowisk odpadów do wymagań ochrony środowiska (Dz. U. Nr 209, poz. 1516).
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia będące inwestycjami służącymi redukcji emisji ze źródeł spalania paliw (Dz. U. 209, poz. 1517 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy publicznej na przedsięwzięcia będące inwestycjami służącymi dostosowaniu do wymogów najlepszych dostępnych technik (Dz. U. Nr 211, poz. 1547).

12. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 października 2007 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań (Dz. U. Nr 187, poz. 1327 ze zm. – uchylone z dniem 29 marca 2010 r.).
13. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 87, poz. 605 ze zm. – uchylone z dniem 31 grudnia 2009 r.).
14. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rodzaju dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. Nr 188, poz. 1155).
15. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 października 2007 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 202, poz. 1463; uchylone z dniem 24 października 2008 r.).
16. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 października 2008 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 188, poz. 1154).

Wykaz organów i podmiotów, którym przekazano niniejszą informację

Sejmowa Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
Senacka Komisja Ochrony Środowiska
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Minister Środowiska
Wojewoda Wielkopolski
Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Sejmik Województwa Wielkopolskiego
Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu